

8. *A vedlés ideje.* A däm vad tavasszal áprilisban, ősszel októberben vedlik. Az öregek és a betegek vedlenek később.

9. *A nyom.* A nyom nagyságából következtethetünk a korra, de ezt vidékenkint kell megállapítanunk.

10. *Az üzekedés ideje és hangja.* Az üzekedés ideje október és november. A fiatalabbak előbb érzik azt, de később jutnak tehenhez. A bikaszag az öregeken érzik később.

Az üzekedés végén a lapátos is hallatja hangját, de ez nem is hasonlítható a gyönyörű szarvasbögéshez. Hangja horkolás, hörgésszerű nyögés. Az öregek gyakrabban hallatják ilyenkor hangjukat.

*

Befejezésül ugyanazt tanácsolom vadásztársaimnak, amit a szarvassal és őzszel kapcsolatban, hogy nem elég a fentiekből egy pontot kikapni, hanem figyeljünk meg minél többet, mert annál biztosabb eredményt kapunk.

Említettem, hogy a däm vad kormeghatározó kulcsa még nem tökéletes, ezért is szükség van több jellemző tulajdonság megfigyelésére. A megfigyelésekhez pedig nem kell más, mint kis fáradság és sok-sok vad iránti szeretet.

*

Forrásmunkák: *Bleger, Nitsche, dr. Rieck* munkái és a német vadászati kutatóintézetek adatai, „Érdészeti Lapok”.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. minisztérium 1.750/1944. M. E. számú rendelete a fatermelés és a faellátás rendjének a biztosításáról.*

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939:II. t.-c. 86., 112., 113., 124., §-aiban 141. §-ának (2) bekezdésében és 212. §-ában, az 1942:XIV. t.-c. 28. §-ában foglalt, továbbá a gazdasági és hitelélet rendjének és az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló 1931:XXVI. t.-c. 2. §-ában foglalt és legutóbb az 1944:IV. törvénycikkkel meghosszabbított felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatáskörébe tartozik:

a) a tűzifa, szerfa, erdei fél- és készgyártmányok, valamint a fűrészáru (a továbbiakban: faanyagok), továbbá a faszén tekintetében az országos szükséglet megállapítása,

b) az erdőbirtokosok (fatermelők) fatermelésére, és szolgáltatására vonatkozó köteletségének megállapítása,

c) a termelés folytonosságának, a közelítés és az erdei szállítás folyamatosságának, továbbá — a honvédelmi miniszterrel egyetértve — a szükséges munkaerőnek és fuvarnak a biztosítása, valamint — a közellátásügyi miniszterrel egyetértve — az ehhez szükséges élelmiszer, takarmány, ruházati és egyéb szükségleti cikkeknek a rendelkezésre bocsátott keretben való szétosztása,

d) a fatermeléssel, közelítéssel és erdei szállítással, valamint a faanyagok és a faszén termelésével (előállításával) kapcsolatban felmerülő munkabérek és fuvardíjak legmagasabb mértékének megállapítása, a fuvardíjakat illetően a közellátásügyi miniszterrel egyetértve,

* Megjelent a „Budapesti Közlöny” 1944. május 10-i, 105. számában.

- e) a faanyagok és a faszén termelésének (előállításának) irányítása,
- f) a faanyagok és a faszén tekintetében a kötelező készletbejelentés és készletnyilvántartás szabályozása,
- g) a faanyag- és a faszénkészletek elosztásának irányítása,
- h) a behozatalra, illetőleg kivitelre szánt mennyiség megállapítása, a faanyagok és a faszén forgalombahozatalának szabályozása és ellenőrzése, valamint — a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterrel egyetértve — a kereskedői forgalom részére jutó faanyagoknak és faszénnek a kereskedők közötti szétosztása,
- i) a fatermelésre jogosított vállalkozók kijelölése,
- j) a faanyagokra és a faszénre vonatkozó szállítási igazolványokkal kapcsolatos rendelkezések.

(2) A földművelésügyi miniszter hatáskörébe tartozik a gubacs, a cserzőkéreg és a fenyőgyanta tekintetében az erdőbirtokosok (fatermelők) termelési és szolgáltatási kötelességének megállapítása, a termelés folytonosságának, a közéletének és az erdei szállítás folyamatosságának, továbbá — a honvédelmi miniszterrel egyetértve — az ehhez szükséges munkaerőnek és fuvarnak a biztosítása, a termelessel, közléttel és erdei szállítással kapcsolatban felmerülő munkabérek és fuvardíjak legmagasabb mértékének megállapítása — a fuvardíjakat illetően a közléttelügyi miniszterrel egyetértve —, a termelés irányítása és a kötelező készletbejelentés és készletnyilvántartás szabályozása.

(3) A fűrészáru előállítására és a fa lepárolására jogosult ipari vállalatokat az iparügyi miniszter jelöli ki. E rendelkezés nem vonatkozik az erdőgazdasági mellékipari üzemekre. A faanyagok és a faszén forgalombahozatalára jogosult kereskedőket a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter jelöli ki.

2. §. (1) Az 1. §-ban meghatározott egyes feladatok ellátása végett a földművelésügyi miniszter Faforgalmi Központot (a továbbiakban: Központ) szervez.

(2) A Központ szervezetének és működésének részletes szabályait a földművelésügyi miniszter állapítja meg: a Központ a földművelésügyi miniszter irányítása és felügyelete alatt működik.

(3) A Központ élén a földművelésügyi miniszter által kinevezett elnök áll; a Központ fogalmazói és egyéb személyzetét a földművelésügyi, az iparügyi, a kereskedelem- és közlekedésügyi, a honvédelmi miniszter és a szükséghez képest más miniszter rendeli ki, illetőleg a Központ elnöke alkalmazza.

3. §. A Központ felállításával, fenntartásával és működésével kapcsolatos költségek fedezése céljából a fatermelő vállalkozók, továbbá a faanyagok és faszén termelésével (előállításával), feldolgozásával (felhasználásával) és forgalombahozatalával foglalkozó vállalatok hozzájárulást kötelesek fizetni. A hozzájárulás mértékét és fizetésének módját a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

4. §. Az erdőbirtokosokat (fatermelőket) és a faanyagok és faszén termelésével, (előállításával), feldolgozásával, (felhasználásával) és forgalombahozatalával foglalkozó vállalatokat (üzemeket) a földművelésügyi miniszter közvetlenül vagy a Központ útján működésükkel kapcsolatos adatok szolgáltatására kötelezheti. Az említettek kötelesek felhívásra a kívánt adatokat bejelenteni, felvilágosításokat adni, irataikat és üzleti könyveiket bemutatni, üzletük, raktáruk és üzletvitelük megvizsgálását megengedni.

5. §. (1) Ha a faanyag, faszén, gubacs, cserzőkéreg vagy fenyőgyanta termelésre vonatkozó munkálatokat, jöllehet azok ideje elértéig, az erdőbirtokos (fatermelő) nem végezte el, illetőleg a kitermelést

nem készítette elő s ennek folytán attól lehet tartani, hogy termelési köteleességét nem kellően (nem a megállapított időben, vagy nem a megállapított mértékben, vagy nem a megállapított választék arányában) teljesíti, a földművelésügyi miniszter vagy a Központ az erdőbirtokost (fatermelőt) felhívja, hogy a termelendő faállományt jogosított fatermelő vállalkozónak termelésre (tövön) adja el és adja át. Ha pedig az erdőbirtokos (fatermelő) a már kitermelt faanyagot, faszenet, gubacsot, cserzőkérgyet vagy fenyőgyantát a hatósági rendelkezésnek megfelelően le nem szállítja, illetőleg át nem adja, őt a földművelésügyi miniszter vagy a Központ felhívja, hogy a faanyagot, faszenet, gubacsot, cserzőkérgyet vagy fenyőgyantát jogosított kereskedőnek adja el és adja át.

(2) Ha az erdőbirtokos (fatermelő) a földművelésügyi miniszternek, illetőleg a Központnak az előbbi bekezdés alapján kiadott felhívását nem teljesíti, a földművelésügyi miniszter vagy a Központ az előbbi bekezdésben említett munkálatokat az erdőbirtokos (fatermelő) veszélyére és költségére — szükség esetén az erdőbirtokos (fatermelő) személyzetének és eszközeinek felhasználásával is — elvégeztetheti. A Központ az erdőbirtokos nevében a termelés folytonosságának érdekében szükséges szerződéseket megkötetheti. A Központ által ekként kötött ügyletek az erdőbirtokost (fatermelőt) úgy kötelezik, mintha azokat az ő meghatalmazása alapján kötötték volna. A Központ ügyletkötéseivel és eljárásaival kapcsolatban felmerült költség az erdőbirtokost (fatermelőt) terheli s azt a földművelésügyi miniszter határozata alapján közgazgatási úton lehet behajtani.

(3) Ahhoz a vállalathoz, amely a faanyagok és a faszén feldolgozására (fehasználására) s ahhoz a kereskedőhöz, aki a faanyagok és a faszén forgalombahozatalára vonatkozó hatósági rendelkezésnek nem vagy nem megfelelően tesz eleget, a Központ javaslatára az illetékes miniszter hatósági vezetőt rendel ki, aki a szükséges munkálatokat az üzem személyzetének és eszközének felhasználásával a vállalat (kereskedő) költségére fogantatosítja. A hatósági vezető működésével járó költségek viselésére az illetékes miniszter a vállalatot (kereskedőt) kötelezi.

6. §. (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig, háború idején hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő, aki a jelen rendeletnek vagy az annak alapján kiadott rendeletnek vagy intézkedésnek a bejelentésre, a termelési és szolgáltatási kötelezettségre, a termelés folytonosságának biztosítására, továbbá a közélet és erdei szállítás folyamatosságának biztosítására, a munkabérekre és fuvardíjakra, a készletek elosztására, a forgalombahozatal, továbbá a behozatal és kivitel szabályozására, a vállalkozók (vállalatok) kijelölésére, a szállítási igazolványra, a hozzájárulás fizetésére, az adatszolgáltatásra vonatkozó valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy annak megszegésében vagy kijáttságában bármiképpen közreműködik, végül, aki faanyagot vagy faszenet továbbadás vagy ipari feldolgozás céljára vásárlásra fel nem jogosított kereskedőnek (vállalatnak) ad el, illetőleg faanyagot vagy faszenet eladásra fel nem jogosított kereskedőtől (vállalattól) továbbadás vagy ipari feldolgozás céljára vásárol.

(2) A pénzbüntetésre az 1928:X. tc. rendelkezései irányadók azzal az eltéréssel, hogy a pénzbüntetés legmagasabb összege az 1939:II. tc. 212. §-ának (1) bekezdésében meghatározott mértékig terjed. A pénzbüntetés átváltoztatására és a kihágás elévülésére az említett §. (4) és (5) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Azt a készletet, amelyre nézve a kihágást elkövették, el lehet kobozni.

(4) A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a rendőrség működési területén a m. kir. rendőrségnek, mint rendőri öntetébírósnak hatáskörébe tartozik. Az 1939:XXX. tc. 59. §-a (1) bekezdése 3. pontjának alkalmazása szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert, az 1. §. (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekre nézve pedig az iparügyi, illetőleg a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztert kell tekinteni.

7. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Hatálybalépésével az 1. §. (1) és (2) bekezdésében meghatározott hatáskörben a korábbi jogszabályokban más miniszterek részére adott felhatalmazások hatálytalanságok alapján tett rendelkezések azonban hatályukban maradnak mindaddig, amíg a földművelésügyi miniszter másként nem rendelkezik.

Budapest, 1944. évi május hó 8-án.

Sztójay Döme s. k.
m. kir. minisztereinek.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 195.090/1944. F. M. számú rendelete a Faforgalmi Központ szervezéséről, továbbá a faanyagok termelésére, feldolgozására és forgalombahozatalára jogosult vállalkozók kijelöléséről.*

A fatermelés és a faellátás rendjének biztosításáról szóló 1.750/1944. M. E. számú rendelet (a továbbiakban: R.) 1., 2. és 6. §-ában foglalt felhatalmazás alapján az iparügyi, valamint a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterekkel egyetértve a következőket rendelem.

1. §. Faforgalmi Központ szervezése.

A R.-ben meghatározott egyes feladatok ellátása végett Faforgalmi Központ (a továbbiakban: Központ) szerveztetik Budapest, (V. ker., Kossuth Lajos-tér 11. szám) székhellyel. A Központ a földművelésügyi miniszter irányítása és felügyelete alatt működik. A Központ élén a földművelésügyi miniszter által kinevezett elnök áll. A Központ fogalmazói és egyéb személyzetét a földművelésügyi, az iparügyi, a kereskedelem- és közlekedésügyi, a honvédelmi miniszter és a szükséghez képest más miniszter rendeli ki, illetőleg a Központ elnöke alkalmazza. A Központ szervezetének és működésének részletes szabályait a földművelésügyi miniszter a Központ elnökéhez intézett rendeletben állapítja meg.

2. §. Faanyagok és faszén termelésére jogosult személyek kijelölése.

(1) Az erdőtulajdonos vagy az, akit a fahasználat joga megillet (továbbiakban: erdőbirtokos), amennyiben a hatóság által megállapított fahasználati kötelességének vagy a hatóság által engedélyezett fahasználatának a mértéke erdőfelügyelőségi kerületenként együttvéve eléri az öt kataszteri holdat, a jelen rendelet hatálybalépése után a fahasználat (fatermelés) jogát az esetben, ha a termelést nem maga végzi, csak a Központ által kijelölt személyre (vállalatra) ruházhatja át. A Központ a kijelölt fatermelők névsorát közzéteszi. Ennek megtörténteig az erdőbirtokos a fahasználat (fatermelés) jogát az egyébként fennálló rendelkezések keretében — a 11. §. korlátozó rendelkezései alás eső személyek kivételével — bárkire átruházhatja.

* Megjelent a „Budapesti Közlöny“ 1944. május 10-i, 105. számában.

(2) Az erdőbirtokos, amennyiben a hatóság által megállapított fahasználati köteletségének vagy a hatóság által engedélyezett fahasználatának a mértéke erdőfelügyeléségi kerületenkint együttvéve az öt kataszteri holdat nem éri el, a fahasználat (fatermelés) jogát az egyébként fennálló rendelkezések keretében — a 11. §. korlátozó rendelkezései alá eső említett személyek kivételével — bárkire átruházhatja. Köteles azonban a vállalkozó nevét (cégét) és lakóhelyét (székhelyét, telephelyét) a Központnak a szerződés megkötésétől számított nyolc nap alatt bejelenteni.

(3) Az előző bekezdés rendelkezései nem vonatkoznak a gubacs és a fenyőgyanta gyűjtésére.

3. §.

(1) A jelen rendelet hatálybalépése előtt, továbbá a 2. §. (1) bekezdésében említett közzététel előtt a fahasználati (fatermelési) jog átruházására nézve kötött és érvényben lévő szerződéseket az 1944. évi május hó 31. napjáig a Központhoz tudomásulvétel végett be kell mutatni. A szerződést a fatermelő köteles bemutatni, de azt az erdőbirtokos is bemutatathatja.

(2) Ha az erdőbirtokos a fahasználati (fakitermelési) szerződést a 11. §. korlátozó rendelkezései alá eső személlyel kötötte, vagy ha a Központ a szerződést nem vette tudomásul, az ilyen szerződés alapján — amennyiben a termelést a jelen rendelet hatálybalépése napjáig nem kezdték meg — a fatermelést nem szabad megkezdeni. Amennyiben a termelést az említett időpontig a szóbanforgó szerződés alapján már megkezdték, az esetben a Központ állapítja meg azt az időpontot, amely után a szerződés alapján a termelést folytatni nem szabad.

(3) Amennyiben az előbbi bekezdésekben említett rendelkezések folytán a termelés folytonosságát az erdőbirtokos biztosítani nem tudja, a szükséges intézkedéseket a Központ teszi meg.

4. §.

A fatermelő az erdőbirtokossal kötött szerződésből eredő fahasználati (fatermelési) jogát az erdőbirtokos hozzájárulása esetén is csak a Központ hozzájárulásával ruházhatja át másra.

5. §.

(1) A 2. §. (1) bekezdésében említett kijelölés iránt kérvényt kell benyújtani. A kérvényt az 1944. évi május hó 31. napjáig ajánlott levélben a Központhoz kell benyújtani. A kijelölés iránt annak is kell kérvényt benyújtania, aki a jelen rendelet hatálybalépése előtt foglalkozott fatermeléssel és azzal a jövőben is foglalkozni kíván.

(2) A kérvényben meg kell jelölni, hogy a folyamodó az egész ország területén kíván-e fatermelő vállalkozást folytatni, vagy csupán egy vagy több törvényhatóság területén. Fatermelő vállalkozóvá azt lehet kijelölni, aki hiteltérdemlően igazolja, hogy a termeléshez megfelelő tőkeerővel és jártassággal rendelkezik, nem esik a jelen rendelet 11. §-ának korlátozó rendelkezései alá és akinek személye kellő biztosítékot nyújt abban a tekintetben, hogy vállalkozói tevékenységét a közérdekű fatermelői szempontokkal is összhangban végzi.

(3) A kérvényhez nyilatkozatot kell mellékelni, amelyben a folyamodó büntetőjogi felelősségének terhe mellett kijelenti, hogy nem esik a jelen rendelet 11. §-ának korlátozó rendelkezései alá. Egyúttal be kell jelenteni azt is, hogy a kérvényező nemzsidó származását valamely hatóságnál, testületnél már hiteltérdemlően igazolta-e. A nyilatkozatot közkereseti társaságnál valamennyi tagra, betéti társaságnál valamennyi bel- és kültagra, korlátolt felelősségű társaságnál pedig

valamennyi tagra és valamennyi ügyvezetőre, részvénytársaságnál és szövetkezetnél az igazgatósági és felügyelőbizottság valamennyi tagjára, valamint a vállalat tényleges vezetőire (70.720/1939. M. E. számú rendelet 62. §.) vonatkozóan csatolni kell.

6. §. Fafeldolgozó üzemek kijelölése.

(1) Az 1944. évi június hó 30. napja után fűrészárú, furnir, falemezt, farostlemezt, nyers parketta előállítására, fa lepárolására szolgáló ipari vállalatot csak az tarthat üzemben, akit erre az iparügyi miniszter kijelöl.

(2) A kijelölés iránti kérvényt az iparügyi miniszterhez címezve a Központnál az 1944. évi május hó 31. napjáig kell benyújtani. A kérvényben meg kell jelölni azt, hogy az iparjogisítványt mely hatóság, mikor és milyen szám alatt állította ki. Hiteltérdelemmel igazolni kell, hogy a folyamodó az üzem viteléhez milyen összegű tőkével rendelkezik. A kérvényhez mellékelni kell az 5. §. (3) bekezdésében előírt nyilatkozatot, továbbá a Központ által kiadott kérdőíven az üzem leírását.

(3) A Központ az iparügyi miniszternek a kijelölés tekintetében javaslatot tesz.

7. §.

Az erdőgazdasági mellékipari üzemek nem esnek kijelölés alá. Ezek az üzemek is kötelesek azonban az előbbi §. (2) bekezdésében említett adatokat (az üzem viteléhez szükséges tőke, az üzem leírása, az 5. §. (3) bekezdésében említett nyilatkozat) az 1944. május hó 31. napjáig a Központnál bejelenteni, illetve szolgáltatni.

8. §. Kereskedők kijelölése.

(1) Tüzifa és gyújtósfa forgalombahozatalával csak az foglalkozhatik, akit a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter tűzifanagykereskedővé vagy a törvényhatóság első tisztviselője tűzifakiskereskedővé kijelölt.

(2) Tűzifanagykereskedői kijelölést az illetékes kereskedelmi és iparkamaránál kapható kérdőívek felhasználásával az 1944. évi május hó 31. napjáig kell kérni. A két példányban kitöltött kérdőíveket a kereskedelmi és iparkamaránál kell benyújtani, amely az egyik példányt a kérdőívre írt véleményével együtt a Központhoz terjeszti fel, a másodpéldányt nyilvántartás céljából megőrzi. A tűzifakiskereskedői kijelölés iránti kérelem benyújtásánál követendő eljárást a törvényhatóság első tisztviselője szabályozza. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter által kijelölt tűzifanagykereskedőket kérelmükre további igazolás nélkül tűzifakiskereskedővé is ki kell jelölni.

(3) A korábbi jogszabályok alapján kijelölt kereskedők ebbeli tevékenységüket tovább folytathatják, kivéve, ha a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, illetőleg a törvényhatóság első tisztviselője az előző bekezdésekben foglalt rendelkezések alapján kijelölésüket megszünteti.

(4) Attól az időponttól kezdve, hogy a kijelölt szerfakereskedők névjegyzékét a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter közzétette, szerfa, erdei, valamint fűrészipari fél- és készgyártmánykereskedéssel csak az foglalkozhatik, akit a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter szerfakereskedővé kijelölt. A szerfakereskedői kijelölést az illetékes kereskedelmi és iparkamaránál kapható kérdőívek felhasználásával kell kérni. A két példányban kitöltött kérdőíveket a kereskedelmi és iparkamaránál kell benyújtani, amely az egyik példányt a kérdőívre írt véleményével a Központhoz terjeszti fel, a másodpéldányt nyilvántartás céljából megőrzi.

(5) E rendelet hatálybalépésétől kezdve faszénnagykereskedéssel csak kijelölt tűzifa- vagy szénnagykereskedő, faszénkiskereskedéssel csak kijelölt tűzifa- vagy szénkiskereskedő foglalkozhatik. A jelen §. (3) bekezdésében foglaltakat a faszénkereskedés tekintetében is megfelelően alkalmazni kell.

9. §. *A fatermelőkre, a feldolgozókra és a kereskedőkre egyaránt vonatkozó rendelkezések.*

(1) A fatermelésre (2. §.), az ipari feldolgozásra (6. §.), illetőleg a forgalombahozatalra (8. §.) szóló kijelölést az illetékes hatóság visszavonja, ha a kijelölt fatermelő, feldolgozó vagy kereskedő a hatósági rendelkezéseknek nem tesz eleget, vagy azokat kijátssza.

(2) Az a vállalkozó (vállalat), akit (amelyet) fatermelésre, feldolgozásra vagy forgalombahozatalra nem jelöltek ki, vagy kijelölése visszavonás vagy egyéb okok miatt hatályát veszti, köteles az említett tevékenységét megszüntetni és faanyagkészletével a Központnak elszámlolni; készletét a Központ a faellátás biztosítása érdekében igénybe veheti, vagy felhívhatja az érdekeltet, hogy a készletet megállapított áron adja át az átvételre feljogosított személynek.

10. §.

Ha a 2., 6., illetőleg 8. §-ok értelmében kijelölt egyéni cég tulajdonosának személyében változás áll be, vagy az társas céggé alakul át, vagy ha a cégbe új tag lép be, továbbá, ha a kijelölt közkereseti, betéti vagy korlátolt felelősségű társaság tagjainak, illetőleg ügyvezetőinek, részvénytársaság és szövetkezet igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjainak vagy tényleges vezetőinek személyében változás áll be, a változást a Központnak be kell jelenteni. A bejelentéssel egyidejűleg meg kell tenni az 5. §. (3) bekezdésében megállapított nyilatkozatot.

11. §.

(1) A jelen rendelet alkalmazása szempontjából annak a megállapításában, hogy ki a nemzsidó és ki a zsidó, az 1941:XV. t.-c. 9. és 16. §-ának rendelkezései irányadók azzal, hogy nemzsidó az olyan személy is, aki származására és vallására nézve az említett 9. §. utolsó bekezdésében foglalt meghatározásnak megfelel, feltéve, hogy nem kötött, illetőleg mindaddig, amíg nem köt házasságot zsidóval, vagy olyan nemzsidóval, akinek egy vagy két nagyszüleje az izraelita hitfelekezet tagjaként született.

(2) A jelen rendeletben foglalt korlátozó rendelkezések nem terjednek ki a zsidók közül

1. arra, aki az 1914—1918. évi háborúban az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért arany vagy legalább kétízben I. osztályú ezüst vitézségi éremmel, vagy mint főtisztet a kardokkal ékesített III. osztályú vaskoronarenddel vagy annál magasabb, de ugyancsak kardokkal ékesített kitüntetéssel, vagy mint törzstisztet kardokkal ékesített III. osztályú vaskoronarendnél magasabb, de ugyancsak kardokkal ékesített kitüntetéssel tüntettek ki, úgyszintén arra sem, aki legalább 75%-os hadirokkant, végül arra sem, aki az 1939:IV. t.-c. 2. §. első bekezdésének 6. pontjában, a 7720/1939. M. E. számú rendelet 66. §-ában, a 2220/1941. M. E. számú rendelet 3. §-ában, vagy a 8550/1941. számú rendelet 2. §-ában meghatározott kivétel alá esik.

2. az 1. pontban megjelölt személynek a vele együttélő feleségére vagy özvegyére és gyermekére,

3. a jelenlegi háború hadiözvegyeire és hadiárváira.

12. §. Büntető és hatálybaléptető rendelkezések.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, a R. 6. §-ának (1) bekezdésében meghatározott kihágást követi el és az ott meghatározott büntetéssel büntetendő, aki a jelen rendeletben foglalt rendelkezéseket, vagy azok alapján tett intézkedéseket megszegi vagy kijátssza, vagy azok megszegésében vagy kijátszásában bármiképpen közreműködik.

(2) A pénzbüntetésre, annak átváltoztatására, a kihágás elévülésére, az elkobzásra és a kihágás miatt eljáró hatóságok megjelölésére a R. 6. §-nak (2)–(4) bekezdésében foglalt rendelkezések az irányadók.

13. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.
Budapest, 1944. évi május hó 8-án.

Jurcsék Béla s. k.,
m. kir. földművelésügyi miniszter.

A m. kir. minisztérium 1.640/1944. M. E. számú rendelete a gazdasági munkavállalók és a gazdatisztek kötelező biztosítására vonatkozó egyes törvényi rendelkezések módosításáról.*

A m. kir. minisztérium a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló 1931:XXVI. t. c. 2. §-ában foglalt és legutóbb az 1944:IV. t. c. 1. §-ával meghosszabbított felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

I. Fejezet.

A gazdasági munkavállalók kötelező baleseti biztosítására vonatkozó egyes törvényi rendelkezések módosítása.

1. §. (1) A munkadó az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézetnél (a továbbiakban: Intézet) baleset esetére biztosítani köteles.

a) a kalászosok aratásánál és betakarításánál alkalmazott gazdasági munkavállalót,

b) a nem iparszerű fakitermelés körében alkalmazott erdőmunkást és napszámost,

c) munkaviszonyának feltételeire tekintet nélkül azt a gazdasági munkavállalót, aki legalább egyhónapi időtartamra szerződött.

(2) Az 1912:VIII. t. c. 5. §-a akként módosul, hogy a gazdasági gépnél dolgozó munkásokat a gép üzembentartója köteles biztosítani és ez a kötelezettsége kiterjed arra is, aki nem gazdasági munkavállalóként dolgozik a gépnél.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés értelmében biztosítottak az Intézet rendkívüli tagjait (1900:XXVI. t. c. 2. §. kilencedik bek.) megillető szolgáltatásokra jogosultak és a munkaadó (gazdasági gép üzembentartója) a rendkívüli tag tagsági díjának megfelelő biztosítási díjat köteles utánuk fizetni. A biztosítási díj fejében a biztosított javadalmazásából semmit sem szabad levonni, illetőleg nem szabad a biztosítottat a díj megtérítésére kötelezni. Az ebbe a tilalomba ütköző megállapodás semmis.

(4) Az (1) és a (2) bekezdés értelmében baleseti biztosítási kötelezettség alá eső személyek baleseti biztosítása tekintetében az Intézet

* Megjelent a „Budapesti Közlöny” 1944. évi április 30-i, 97. számában.

a munkaadóval (gazdasági gép üzemtartójával) külön biztosítási szerződést (átalánybiztosítást) köthet. Az átalánybiztosítási szerződés hatálya a kötelező baleseti biztosítás alá nem eső gazdasági munkavállalókra is kiterjeszhető.

2. §. Mindazoknak a baleseti kártalanítási igénye, akiket a munkaadó (gazdasági gép üzemtartója) jogszabállyal fogva az Intézetnél baleset esetére biztosítani köteles, az Intézettel szemben akkor is fennáll, ha a munkaadó (gazdasági gép üzemtartója) a baleseti biztosítási kötelezettségének nem tett eleget. Az a munkaadó (gazdasági gép üzemtartója), aki a baleseti biztosítási kötelezettségét elmulasztja, a kártalanítás teljes költségét az Intézetnek megtéríteni köteles.

3. §. Az 1900 : XVI. t.-c. 10. §-a akként módosul, hogy a baleset haláleseti segélynek a hátramaradt házastárs és gyermekek között, illetőleg a gyermekek között való felosztása szempontjából csak a tizenhatodik életévüket már betöltött, de testi vagy szellemi fogyatékoságuk miatt keresésképtelen s önálló jövedelemmel nem rendelkező gyermekek vehetők figyelembe.

4. §. (1) A mezőgazdaság, az erdei termelés, az állattenyésztés, a halászat, a vadászat, a kert- és szőlőművelés, a selymeszet és a méhészet (a továbbiakban: őstermelés) körébe tartozó üzemben a munkaadó, úgyszintén a gazdasági gép üzemtartója vagy megbízottja gondoskodni köteles arról, hogy a baleseti (foglalkozási betegségi) veszély csökkentessék. Ezért az Intézet az Országos Mezőgazdasági Kamara meghallgatásával balesetelhárító (egészségvédő) óvórendszabályok megtartását teheti kötelezővé. Az óvórendszabályok a földművelésügyi miniszter jóváhagyása után válnak kötelezővé.

(2) Az (1) bekezdésben említett óvórendszabályok megtartását az elsőfokú közigazgatási hatóság ellenőriztetni köteles.

(3) Az Intézet azt a munkaadót (gazdasági gép üzemtartóját), aki az (1) bekezdésben említett óvórendszabályok megtartását elmulasztja, a mindenkor esedékes balesetbiztosítási (hozzájárulási) díj feléig terjedhető pótdíj megfizetésére kötelezheti.

II. Fejezet.

A gazdatisztek öregségi, rokkantsági és haláleseti kötelező biztosítására vonatkozó egyes törvényi rendelkezések módosítása.

5. §. (1) A gazdatisztek öregségi, rokkantsági és haláleseti kötelező biztosításáról szóló 1936 : XXXVI. törvénycikkkel szabályozott biztosítási kötelezettség az idézett törvénycikk 2. és 30. §-ában felsoroltakon felül kiterjed a mezőgazdaság törvényes érdekképviselőiteinél (1920 : XVIII., 1937 : XVII. törvénycikkek), úgyszintén a vizitársulatoknál, továbbá az őstermelés 4. §. (1) bek. érdekét szolgáló egyéb kényszertársulatoknál (hegyközségeknél, legeltetési és erdőbirtokossági társulatoknál, vármegyei közös erdészeti segédszolgálati szervezeteknél, stb.-nél) alkalmazott tisztviselőkre is, feltéve, hogy e munkakörüket főfoglalkozásként látják el és nem esnek a földművelésügyi miniszter által jóváhagyott valamely, az 1936 : XXXVI. törvénycikkkel szabályozott biztosítás szolgáltatóival legalább egyenlő értékű szolgáltatásokat nyújtó nyugdíj-szabályzat hatálya alá.

(2) A földművelésügyi miniszter az (1) bekezdésben említett érdekképviselők, vizitársulatok és kényszertársulatok alkalmazottainak nyugdíjszabályzatát a jelen rendelet hatálybalépésétől számított három éven belül a szolgáltatások értéke szempontjából, valamint biztosítás-technikai szempontból felülvizsgálat alá veszi. Ha a felülvizsgálat arra

az eredményre vezet, hogy a nyugdíjszabályzat az 1936 : XXXVI. törvényekkel szabályozott biztosítás szolgáltatásaival legalább egyenlő értékű szolgáltatásokat nem nyújt vagy a terhek és a fedezet biztosítástechnikai értelemben helyes arányáról nem gondoskodik, a földművelésügyi miniszter a nyugdíjszabályzat megfelelő módosítását, vagy az ez alá tartozó személyeknek az 1936 : XXXVI. törvények szerinti biztosításba való átadását elrendelheti; az utóbbi esetben a nyugdíjalapok felszámolásának és az alájuk tartozott személyeknek az 1936 : XXXVI. törvények szerinti biztosításba való átvétele részletes szabályait a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve állapítja meg.

(3) A földművelésügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy az 1936 : XXXVI. törvények szerinti öregségi, rokkantsági és haláleseti biztosítási kötelezettségét a pénzügyminiszterrel egyetértve azoknak az alkalmazottaknak egyes csoportjaira is kiterjessze, akik nem gazdatisztek (1900 : XXVII. t.-c. 1. §.) ugyan, de az őstermelés 4. §. (1) bek. körében vagy az (1) bekezdésben említett munkaadónál olyan munkakörben állanak alkalmazásban, amelynek tulnyomórésze az egyszerű munkavállalóénál magasabbrendű vagy bizalmi jellegű (felügyeleti vagy ellenőrzési) munka.

(4) Az 1936 : XXXVI. törvények rendelkezéseit az (1) bekezdésben említett alkalmazottakra megfelelően kell alkalmazni.

(5) Az (1) bekezdésben említett alkalmazottak tekintetében az 1936 : XXXVI. törvények hatálybalépése napjának a jelen rendelet hatálybalépésének napját kell tekinteni.

6. §. (1) Az 1936 : XXXVI. t.-c. 4. §-ának (1) bekezdése akként módosul, hogy ha a biztosított évi összajavalmazása 6300 pengőt meghalad, de 6900 pengőnél nem több, a X., ha 6900 pengőt meghalad, de 7500 pengőnél nem több, a XI., ha 7500 pengőt meghalad, de 8100 pengőnél nem több, a XII., ha 8100 pengőt meghalad, de 8700 pengőnél nem több, a XIII., ha 8700 pengőt meghalad, de 9300 pengőnél nem több, a XIV., ha 9300 pengőt meghalad, de 9900 pengőnél nem több, a XV., ha 9900 pengőt meghalad, de 10.500 pengőnél nem több, a XVI., ha 10.500 pengőt meghalad, de 11.100 pengőnél nem több, a XVII., ha a 11.100 pengőt meghalad, a XVIII. biztosítási osztályba tartozik.

(2) Az 1936 : XXXVI. t.-c. 5. §-ának (4) bekezdése akként módosul, hogy a biztosítási díj az éves szerződéssel alkalmazott után félévkenként, a rövidebb időre szóló szerződéssel alkalmazott után pedig havonként előre esedékes. A biztosítási díjat aszerint a biztosítási osztály szerint kell megfizetni, amelybe a biztosított a díj esedékességének napján tartozott. Az 1936 : XXXVI. törvényeknek a díjfizetésre vonatkozó rendelkezéseit a havonként esedékes díjak tekintetében megfelelően kell alkalmazni.

7. §. A gazdatiszt az 1936 : XXXVI. t.-c. 8. §-a (2) bekezdésében meghatározott határidő eltelte után is köthet a törvény hatálybalépése előtti fél évekre vonatkozóan önkéntes többletbiztosítást; ennek a többletbiztosításnak díját az Intézet egyéni biztosítástechnikai számítással állapítja meg.

8. §. Az 1936 : XXXVI. t.-c. 17. §-ának (1) bekezdése akként módosul, hogy a várakozási időt el nem töltött biztosított végkielégítésének összege a kötelező biztosításban, továbbá az önkéntes továbbbiztosításban, valamint az önkéntes többletbiztosításban tényleg befizetett biztosítási díjak és az Intézethez esetleg átutalt járuléktartalék (díjtartalék) együttes összegének nyolcvan százaléka.

9. §. (1) Az 1913:XX. t.-c. 3. §-ának rendelkezéseit az 1936:XXXVI. törvénycikkkel szabályozott biztosítási ágban is megfelelően alkalmazni kell.

(2) A gazdatiszti öregségi, rokkantsági és haláleseti biztosítási ág keretében időelőtti megrokkulás megelőzését szolgáló alapot kell létesíteni. Ebbe az alapba a gazdatiszti öregségi, rokkantsági és haláleseti biztosítási díjakból eredő évi bevételnek három százalékát kell évenként beutalni. Az alapot az 1936:XXXVI. törvénycikk szerinti öregségi, rokkantsági és haláleseti biztosítási kötelezettség alá eső alkalmazottak időelőtti megrokkulásának megelőzését szolgáló intézmények létesítésére kell felhasználni.

III. Fejezet.

A gazdasági munkavállalók kötelező öregségi biztosítására vonatkozó egyes törvényi rendelkezések módosítása.

10. §. Az 1938:XII. t.-c. 17. §-ának (2), illetőleg (3) bekezdése akként módosul, hogy a járulékot, tekintet nélkül a naptári héten munkában eltöltött napok számára, a munkaadó köteles leróni, annak összege azonban a munkavállaló bérébe beleszámít. Abban az esetben, ha a munkavállaló egy naptári hét folyamán több munkadónál áll munkaviszonyban, a járulék lerovásának kötelezettsége elsősorban azt a munkaadót terheli, akinél a munkavállaló a naptári héten először állott munkaviszonyban.

11. §. Az 1939:XVI. t.-c. 1. §-a (2) bekezdésének alkalmazásában azt a naptári évet, amelyben a munkavállaló mindvégig keresőképtelen volt, úgy kell tekinteni, mint amelyben a munkavállaló után a munkavállalói járulékot (1938:XII. t.-c. 17. §.) tizenöt hétre lerótták.

12. §. A részbérért vagy szakmánybérért teljesített gazdasági munkáknál az esedékes munkavállalói járulékok (1938:XII. t.-c. 17. §.) lerovását az Intézet az Országos Mezőgazdasági Kamara meghallgatása után általányösszegben is megengedheti.

IV. Fejezet. Büntető rendelkezések.

13. §. (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő:

1. a munkaadó (gazdasági gép üzemtartója) vagy megbizottja, ha a) az 1. §. (1) vagy (2) bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében baleseti biztosítási kötelezettség alá eső munkavállaló (személy) biztosítását elmulasztja;

b) a biztosítási díjat vagy annak egy részét az 1. §. (3) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére a biztosítottja hártja;

c) a balesetelhárító (egészségvédő) óvrendszabályokat a 4. §. (1) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére nem foganatosítja vagy nem tartja meg;

2. a munkavállaló, ha a balesetelhárító (egészségvédő) óvrendszabályokat a 4. §. (1) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére nem tartja meg.

(2) A jelen §-ban megállapított kihágások miatt az eljárás a kir. járásbíróság hatáskörébe tartozik.

V. Fejezet. Vegyes rendelkezések.

14. §. A földművelésügyi miniszter a belügyminiszterrel együtt rendelettel állapítja meg, hogy az 1900:XVI. törvénycikkben, valamint az ezt módosító és kiegészítő jogszabályokban s az egyéb társadalombiztosítási jogszabályokban szabályozott baleseti biztosítások között

mennyiben áll fenn viszonyosság és ezen az alapon a szolgáltatásokat melyik intézet milyen előfeltételek mellett nyújtja.

15. §. Az 1900 :XVI. t.-c. 37. §-a, az 1902 :XIV. t.-c. 24. §-a, az 1912 :VIII. t.-c. 5. §-ának negyedik bekezdése és 10. §-ának második bekezdése, az 1913 :XX. t.-c. 2. §-ának a jelen rendelet rendelkezéseitől eltérő rendelkezései, az 1936 :XXXVI. t.-c. 16. §-a (4) bekezdésének második mondata, az 1938:XII. t.-c. 7. §-a (6) bekezdésének utolsó mondata és 12. §-a (2) bekezdésének második mondata hatályát veszti.

16. §. A jelen rendelet 1944. évi július hó 1. napján lép hatályba, végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértve gondoskodik.

Budapest, 1944. évi április hó 26-án.

Sztójay Döme s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. minisztérium 1.650/1944. M. E. számú rendelete a gazdasági munkavállalók öregségi, valamint a gazdatisztek öregségi, rokkantsági és haláleseti biztosítására vonatkozó egyes rendelkezések újabb kiegészítéséről.*

A m. kir. minisztérium a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló 1931:XXVI. t.-c. 2. §-ában foglalt és legutóbb az 1944:IV. t.-c. 1. §-ával meghosszabbított, illetőleg a gazdasági munkavállalók kötelező öregségi biztosításáról szóló 1938:XII. t.-c. 18. §-a (1) bekezdésének utolsó mondatában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §. (1) Az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet (a továbbiakban: Intézet) a 2.170/1943. M. E. számú rendelet (közzétéve a Budapesti Közlöny 1943. évi április hó 18-i 88. számában) 1. §-ában meghatározott rendkívüli szolgáltatási pótlékot az 1943. évi július hó 1. napjától számítva kétszeres összegben fizeti.

(2) Az 1938:XII. t.-c. 10. §-ában meghatározott haláleseti segélyt amennyiben a jelen rendelet hatálybalépése után utalványozzák, ötven százalékos rendkívüli pótlékkal kell kiegészíteni.

2. §. (1) Az 1. §-ban meghatározott rendkívüli szolgáltatási pótlékok fedezésére — a 2.170/1943. M. E. számú rendelet 2. §-ában meghatározott rendkívüli fedezeti pótlékok helyett — a következő bevételek szolgálnak:

1. az 1936:XXXVI. t.-c. 5. §-ának (2) bekezdésében meghatározott biztosítási díjoknak a fokozódó nyugdíjrész kiszámításában (1936:XXXVI. t.-c. 16. §. (1) bekezdés) figyelembe nem vehető huszonöt százalékos rendkívüli pótléka;

2. a munkavállalói járuléknak (1938:XII. t.-c. 17. §.) a fokozódó járadékrész kiszámításában 1938:XII. t.-c. 7. §. (5) bekezdés) figyelembe nem vehető heti 10 filléres rendkívüli pótléka;

3. az 1938:XII. t.-c. 19. §-ában említett — az 1939:XVI. t.-c. 6. §-ának (2) bekezdésében, a 300/1941. M. E. számú rendelet 26. §-ának (2) bekezdésében, az 1.760/1941. M. E. számú rendelet 3. §-ának (2) bekezdésében és a 4.060/1942. M. E. számú rendelet 3. §-ának (2) bekezdésében íelemelt — állami hozzájárulásnak évi 1,810.000 pengő összegű rendkívüli pótléka;

* Megjelent a „Budapesti Közlöny“ 1944. évi április 30-i, 97. számában.

4. az 1938:XII. t.-c. 20. §-ában említett — az 1939:XVI. t.-c. 6. §-ának (2) bekezdésében, a 300/1941. M. E. számú rendelet 26. §-ának (3) bekezdésében, az 1.760/1941. M. E. számú rendelet 3. §-ának (3) bekezdésében és a 4.060/1942. M. E. számú rendelet 3. §-ának (3) bekezdésében felemelt — együttes hozzájárulásának évi 330.000 pengő összegű rendkívüli pótléka;

5. a 150 korona kataszteri tisztajövedelmet elérő vagy azt meghaladó ingatlanok után a kivetett földadó három és fél százalékos rendkívüli pótléka.

(2) Az (1) bekezdés 5. pontjában meghatározott rendkívüli fedezeti pótlék tekintetében az 1938:XII. t.-c. 18. §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) Az (1) bekezdés 1., 3., 4. és 5. pontjaiban meghatározott rendkívüli fedezeti pótlékokat az 1944. évi január hó 1. napjától számítva, 2. pontjában meghatározott rendkívüli fedezeti pótlékot pedig az 1944. évi június hó 1. napjától kezdődően kell fizetni.

3. §. Az 1944. évi január hó 1. napjától számítva a földadó alá eső ingatlanok tényleges birtokosai az 1938:XII. t.-c. 18. §-ának (1) bekezdésében, illetőleg az 1939:XVI. t.-c. 6. §-ának (1) bekezdésében meghatározott hozzájárulás helyett, ha a község területén fekvő ingatlanuk (ingatlanaik) kataszteri tisztajövedelme a 100 koronát meghaladja, de a 150 koronát el nem éri, a kivetett földadó három százalékaival, nagyobb kataszteri tisztajövedelem esetében pedig a földadó tizennégy és fél százalékaival egyenlő összegű hozzájárulást fizetnek.

4. §. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1944. évi április hó 26-án.

Sztójay Döme s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 49.000/1944. K. K. M. számú rendelete a m. kir. államvasutak tűzifaszükségletének a biztosításáról.*

A tűzifakészletek igénybevétele tárgyában kiadott 4020/1943. M. E. számú rendelet 1. §-ában, valamint a Vasuti Üzletszabályzat 72. § (2) bekezdésének b) pontjában kapott felhatalmazás alapján az alábbiakat rendelem:

1. §. Felajánlási kötelezettség.

(1) A legalább 10 (tíz) tonnás tételekben a m. kir. államvasutak és a kezelésében levő vasutak vonalain feladásra (átrakásra) kerülő tűzifaküldeményeknek a rendelet 2. és 3. §-aiban meghatározott hányadát a tűzifaküldemény vasuti fuvarozásra való feladása (átrakása) előtt a m. kir. államvasutaknak fel kell ajánlani. Mindaddig, amíg a felajánlás és a felajánlott tűzifa átadás meg nem történt, a m. kir. államvasutak a tűzifaküldemény fuvarozás céljából való felvételét megtagadhatja.

(2) A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a felajánlási kötelezettség mértékét a m. kir. államvasutak szerződéses tűzifaszállítóival szemben felemelheti, leszállíthatja, vagy teljesen el is engedheti.

(3) A m. kir. államvasutak az (1) bekezdés alapján felajánlott tűzifát köteles — számla ellenében történő készpénzfizetés mellett — átvenni.

* Megjelent a „Budapesti Közlöny” 1944. évi május 2-i. 98. számában.

2. §. A m. kir. államvasutaknak felajánlandó tűzifa mennyisége.

Az 1. §-ban foglalt rendelkezés alapján a tűzifaküldemény vasúti fuvarozásra való feladása előtt.

minden 10 tonna raksúlyú vasúti kocsi után 7 q,
minden 15 tonna raksúlyú vasúti kocsi után 11 q,
minden 20 tonna raksúlyú vasúti kocsi után 14 q
tűzifát kell a m. kir. államvasutaknak felajánlani.

3. §. Kedvezmények a felajánlási eljárás egyszerűsítése érdekében.

(1) Azok a feladók, akik ugyanarról a feladási állomásról előreláthatólag több vasúti kocsi tűzifát adnak fel fuvarozásra, a m. kir. államvasutaknak felajánlott és előzetesen átadott minden, legalább a kocsi raksúlyáig megrakott 15 tonnás vasúti kocsi tűzifamennyiség után 14 (tizennégy) ugyancsak 15 tonna raksúlyú, a kocsi hordóképességéig megrakott vasúti kocsi tűzifát felajánlási kötelezettség nélkül adhatnak fel fuvarozásra.

(2) A katonai hatóságok, parancsnokságok és szervek címére katonai fuvarlevéllel feladott tűzifaküldemények után felajánlandó tűzifamennyiséget a honvédség összesítve, havi részletekben is felajánlhatja a m. kir. államvasutaknak.

4. §. Büntető rendelkezések.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig, háború idején hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő az, aki a m. kir. államvasutak és a kezelésében levő vasutak vonalain történő feladás (átrakás) esetén a rendelet 2. és 3. §-ában megállapított tűzifamennyiséget a rendelet 1 §-ában foglalt rendelkezések megszegésével nem, vagy nem teljes egészében ajánlja fel a m. kir. államvasutaknak.

(2) A pénzbüntetésre az 1928 : X. t.-c. rendelkezései irányadók. A pénzbüntetés legmagasabb mértéke nyolcezer pengő, olyan esetben pedig, amikor megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a kihágás elkövetője a cselekménnyel illetéktelenül elért, a nyolcezer pengőnek a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összege.

(3) A pénzbüntetés átváltoztatására, valamint a kihágás elévülésére az 1939 : II. t.-c. 212. §-ának (4) és (5) bekezdésében, a befolyt pénzbüntetés hova fordítása pedig az 1939 : II. t.-c. 218. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) Azt a készletet, amelynek feladásánál (átrakásánál) a kihágást elkövették, el kell kobozni. Az elkobzott áru értékesítéséből befolyt összeg teljes egészében az államkincstárt illeti.

(5) Az (1) bekezdésben meghatározott kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a m. kir. rendőrség működési területén a m. kir. rendőrségnek, mint rendőri büntetőbírósnak a hatáskörébe tartozik. Az 1929 : XXX. t.-c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés alkalmazása szempontjából szakminiszternek a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztert kell tekinteni.

5. §. Ez a rendelet 1944. évi május hó 15-én lép hatályba. a 9.000/1944. K. K. M. számú rendelet egyidejűleg hatályát veszti.

Budapest, 1944. évi április hó 25-én.

Kunder Antal s. k.

m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter.

A m. kir. iparügyi miniszter 20.100/1944. Ip. M. számú rendelete egyes faanyagkészletek bejelentésére vonatkozó rendelkezések módosításáról.*

Az egyes anyagkészletek bejelentéséről szóló 990/1939. M. E. számú rendelet (Rendeleték Tára, 1939. évfolyam, 1888. oldal) 6. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a földművelésügyi, a kereskedelem- és a közlekedésügyi, valamint a honvédelmi miniszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §. Az egyes anyagkészletek bejelentéséről szóló 990/1939. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek, valamint a rendelethez mellékeit jegyzéknek módosításáról szóló 14.500/1943. Ip. M. számú rendelet (Rendeleték Tára 1943. évfolyam, 943. oldal) 2. §-a első bekezdésének b) pontja akként módosul, hogy a rendelet V. számú mellékletének első részében felsorolt faanyagokat kéthavonként, a február, április, június, augusztus, október és december hó utolsó napján meglévő állapot szerint a következő hónap hetedik napjáig kell bejelenteni.

2. §. A jelen rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1944. évi április hó 18-án.

Dr. Szász Lajos s. k.
m. kir. iparügyi miniszter.

A m. kir. iparügyi miniszter 19.900/1944. Ip. M. számú rendelete a vasúti talpfa előállításának és forgalmának a szabályozásáról.*

Az ipari nyersanyagok és termékek előállításának, forgalmának és felhasználásának szabályozásáról szóló 12.112/1939. M. E. számú rendeletben (Rendeleték Tára, 1939. évfolyam, 1399. oldal) foglalt felhatalmazás alapján a földművelésügyi miniszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §. (1) Minden fűrészüzem tulajdonosa (felelős vezetője) köteles az üzemében felfűrészelésre kerülő bükktrónkból köbméterenként legalább egy darab nagyméretű (MÁV szabványú) vasúti talpfát (az alábbiakban: talpfa) előállítani.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés az erdőigazgatóság által elrendelt talpfatermelési kötelezettséget nem érinti.

2. §. (1) A fűrészüzem tulajdonosa (felelős vezetője) köteles az 1. §. alapján havonként előállított talpfát a MÁV részére a közellátásügyi miniszter által megállapított áron a következő hónap 8. napjáig vételre felajánlani.

(2) A felajánlást a MÁV igazgatóságához (Budapest, VI., Andrásy-út 73-75. sz.) intézett ajánlott levélben, két példányban kell megtenni.

(3) A felajánlásnak tartalmaznia kell a felajánló nevét (cégét), lakóhelyét (telephelyét), a felajánlott talpfa számát, annak a vasútállomásnak a megjelölését, ahová a felajánló a felajánlott talpfát szállítani kívánja, végül a felajánló cégszerű aláírását.

3. §. A MÁV köteles a felajánlott talpfát a felajánló által megjelölt vasútállomáson átvenni s erre vonatkozó nyilatkozatát a felajánlás vételétől számított nyolc nap alatt az átvétel időpontjának megjelölésével közölni. A felajánló köteles a talpfát a MÁV által megjelölt átvételi időpontig, saját költségén, a felajánlásban meghatározott vasútállomásra szállítani.

4. §. A fűrészüzem tulajdonosának (felelős vezetőjének) a felajánlási kötelezettség alá eső talpfát az átvételig (3. §.) meg kell őriznie és a romlástól meg kell óvnia.

* Megjelent a „Budapesti Közlöny” 1944. évi április 26-1, 93. számában.

5. §. A MÁV köteles az átvett talpfa vételárát az átvételtől számított nyolc nap alatt kifizetni. Ha az átvett talpfa minősége és ára tekintetében kifogás mérül fel, a MÁV köteles a kifogást az eladóval az átvételkor közölni; ebben az esetben a MÁV csak a vételár 80%-át köteles az átvételtől számított nyolc nap alatt kifizetni, a vételárnak többi részét pedig csak a vételár végleges megállapítása után kell kifizetni.

6. §. (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés, különösen a honvédelemről szóló 1939:II. t.-c. 206. §-a, vagy a közellátás érdekét veszélyeztető cselekmények büntetéséről szóló 1941:X. t.-c. 1. vagy 2. §-a alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig, háború idején hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő a fűrészüzem tulajdonosa (felelős vezetője), ha a jelen rendeletben foglalt rendelkezések valamelyikét megszegi vagy kijátsza.

(2) A pénzbüntetésre az 1928:X. törvénycikk rendelkezései irányadók azzal az eltéréssel, hogy a pénzbüntetés legmagasabb mértéke nyolcezer pengő, olyan esetben pedig, amikor megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a kihágás elkövetője a cselekmény nyel illetéktelenül elért, a nyolcezer pengőnek a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összege.

(3) A pénzbüntetés átvátoztatására, valamint a kihágás elévülésére az 1939:II. t.-c. 212. §-ának (4) és (5) bekezdésében, a befolyt pénzbüntetés hovaforrására nézve pedig az 1939:II. t.-c. 218. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) Arra a fakeszletre, amelyre nézve az (1) bekezdés alá eső kihágást elkövették, elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékesítése és értékének hovaforrása tekintetében a 6.110/1941. M. E. sz. rendelet (Rendeleték Tára 1941. évf. 2056. oldal) rendelkezései irányadók.

(5) Az (1) bekezdésben meghatározott kihágás miatt az eljárás a közigazgatásági hatóságnak, a m. kir. rendőrség működési területén a m. kir. rendőrségnek, mint rendőri büntetőbírósnak, hatáskörébe tartozik. Az 1929:XXX. t.-c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés alkalmazása szempontjából szakminiszternek az iparügyi minisztert kell tekinteni.

7. §. Ez a rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1944. évi április hó 22-én.

Dr. Szász Lajos s. k.
m. kir. iparügyi miniszter.

A m. kir. minisztérium 1.720/1944. M. E. számú rendelete a mező- és erdőgazdasági ingatlanok forgalmának a korlátozásáról.*

A m. kir. minisztérium az 1939:II. t.-c. 15. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli.

1. §. A háború idejére szóló kivételes hatalom tartama alatt (1939:II. t.-c. 141. §-ának (1) bekezdése) mező- és erdőgazdasági ingatlan — ideértve a szőlő- és kertgazdasági ingatlan is — jogüggyellett elidegeníteni nem lehet, ehhez képest az ilyen ingatlan elidegenítő jogüggyellett érvénytelen: ugyanez áll a szerződés kötését megelőző, előzetes meg egyezésre (előszerződésre).

2. §. Mező- és erdőgazdasági ingatlan elidegenítése iránt a jelen rendelet hatálybalépése előtt létrejött jogüggyellett érvénytelenné válik, kivéve, ha:

* Megjelent a „Budapesti Közlöny“ 1944. évi május 6-i, 102. számában.

1. a jogügyletet a jogszabályok értelmében szükséges földbirtokpolitikai, katonai, vagyonfelügyeleti, gyámhatósági vagy egyéb hatósági jóváhagyás, hozzájárulás, megerősítés vagy tudomásulvétel végett, vagy a vagyonátruházási illeték kiszabása végett a jelen rendelet hatálybalépése előtt az illetékes hatóságnál bejelentették, illetőleg a jogügyletről készített okiratot bemutatták vagy

2. a telekkönyvi hatóságnál a tulajdonjog bejegyzése iránt a kérelmet a jelen rendelet hatálybalépése előtt előterjesztették vagy

3. az ingatlant a szerző fél a jelen rendelet hatálybalépése előtt birtokba vette vagy

4. a jogügylet teljesítése iránt a jelen rendelet hatálybalépése előtt a pert megindították.

3. §. Ez a rendelet nem terjed ki

1. ingatlanok az államkincstár, a törvényhatóság, a község által való megszerzésére vagy elidegenítésére;

2. ingatlanok az erre a törvényszerűen kirendelt intézet vagy más szerv útján földbirtokpolitikai célból megszerzésére vagy elidegenítésére;

3. ingatlanok hagyatéki osztályegység vagy a közszerzemény megosztása során való elidegenítésére;

4. ingatlan-tulajdonostársak között létrejött elidegenítésekre;

5. olyan elidegenítésre, amelyre a földművelésügyi miniszter az 5.300/1942. M. E. számú (Budapesti Közlöny 204. szám), illetőleg a 390/1943. M. E. számú (Budapesti Közlöny 19. szám) rendelet értelmében előterjesztett kérelem alapján engedélyt ad;

6. olyan elidegenítésre, amelyre a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve a következő bekezdés értelmében engedélyt ad.

Az előbbi bekezdés 6. pontjában említett engedélyt csak akkor lehet megadni, ha az elidegenítés avégből szükséges, hogy az ingatlan vételárából:

a) köztartozást,

b) záloglevél- vagy kötvénykibocsátás alapjául szolgáló jelzálogjoggal biztosított követelést; a Pénzügyintézeti Központ, a tagjai sorába tartozó pénzügyintézet, szövetkezeti központok és a tagjaik sorába tartozó hitelszövetkezet javára a jelen rendelet hatálybalépése előtt bejegyzett jelzálogjoggal biztosított bármely követelést;

c) védett birtokokhoz tartozó ingatlant, vagy olyan ingatlant terhelő jelzálogos követelést egyenlítsenek ki, amely ingatlan védettségét nem eredeti érvénytelenség okából törölték. A jelen bekezdés alapján rendszerint csak akkora ingatlan elidegenítését lehet engedélyezni, amelyeknek vételára a követelést járulékaival és az elidegenítőt terhelő esetleges költségekkel együtt fedezi; ha azonban termelési szempontból, különösen a birtokkegység megóvásának érdekében indokolt, nagyobb ingatlan elidegenítését is engedélyezni lehet.

4. §. Ez a rendelet nem érinti ingatlanoknak végrehajtási árverés útján való elidegenítését, de kiterjed az önkéntes árverés útján, valamint az árverést pótló bírói úton szabadkézből való elidegenítésre.

5. §. A telekkönyvi hatóság a jelen rendelet értelmében érvénytelen jogügyletre alapított bejegyzési kérelmet elutasítja.

Ha a tulajdonjog bejegyzését a 2. §. 3. pontja alapján kérik, a birtokbavétel idejét helyhatósági bizonyítvánnyal kell igazolni.

6. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1944. évi május hó 3-án.

Stójay Döme s k.,
m. kir. minisztereinök.

A m. kir. pénzügyminiszter 1.141/1944. P. M. számú rendelete a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól szóló 1932:XV. törvénycikk alapján megszerzett ingatlanokért járó térítés kiszámítása szempontjából egyes ingatlanok földadókataszteri tiszta jövedelmének, illetőleg házadóalapjának a figyelembevételéről.*

Az 1942:XV. t.-c. 5. §-ának (5) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján — a m. kir. földművelésügyi miniszterrel egyetértve — a következőket rendelem.

1. §. Az 1942:XV. t.-c. 5. §-ának alkalmazása szempontjából azokat az ingatlanokat, amelyeknek földadókataszteri tiszta jövedelme vagy házadó alapja a térítés kiszámításában irányadó 1939. évi május hó 5. (a visszacsatolt keleti és erdélyi területeken az 1940. évi augusztus hó 30., a visszacsatolt délvidéki területeken az 1941. évi április hó 11.) napjára nézve kimutatva vagy megállapítva nincs, vagy ezek az adatok az említett időpontra nézve rendelkezésre nem állanak, azzal a földadókataszteri tiszta jövedelemmel, illetőleg házadóalappal kell figyelembe venni, amelynek alapulvételével az 1943. évre a földadót, illetőleg házadót kivetették.

2. §. Amennyiben az országhoz visszacsatolt területeken az 1943. évre a földadót nem az egyes földrészletekre jogerősen megállapított földadókataszteri tiszta jövedelem alapján, hanem az egyes művelési ágakra vonatkozó kataszteri tiszta jövedelmi átlagok alapján vetették ki és a térítésnek az 1. §. rendelkezéseinek megfelelő kiszámítása akár az átengedésre kötelezettre, akár az államra sérelmes, a földművelésügyi miniszter az illetékes pénzügyi hatóságtól kívánhatja, hogy a fennálló rendelkezések szerint a földadókataszteri tiszta jövedelmet az átengedésre kijelölt ingatlanokra földrészletenként állapítsa meg. Ilyen esetben az ekként megállapított földadókataszteri tiszta jövedelem szolgál a térítés megállapításának alapjául.

3. §. Abban az esetben, ha a térítés megállapításában akár az 1942:XV. t.-c. 5. §-a, akár a jelen rendelet 1. §-a szerint irányadó időpontra nézve a házadó alá eső ingatlan tekintetében a házadóalap azért nincs megállapítva, mert a házadót az 1940:XXII. t.-c. 12. §-ának rendelkezései szerint vetették ki, a térítés kiszámításának alapjául az irányadó időpontra nézve kivetett házadó harmincnyolcszoros összegét kell venni.

4. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1944. évi május hó 6-án.

Dr. Reményi-Schneller Lajos s. k.,
m. kir. pénzügyminiszter.

A hatósági esküt tett erdőgazdasági alkalmazottak szolgálati fegyvereinek vásárlásához szükséges engedélyek illetékmentessége.

A m. kir. pénzügyminiszter a m. kir. földművelésügyi miniszternek adott válaszában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a hatósági esküt tett erdőgazdasági alkalmazottak szolgálati fegyvereinek a vásárlásához szükséges engedélyeket *illeték nem terheli*.

* Megjelent a „Budapesti Közlöny” 1944. évi május 9-i, 104. számában.